
PROTOCOL DE PREVENCIÓ I ACTUACIÓ
EN CAS D'ABUSOS SEXUALS
AULA MUNICIPAL DE TEATRE DE LLEIDA

Ajuntament de Lleida

CONTINGUT

INTRODUCCIÓ.....	3
Objectius.....	5
Àmbit d'aplicació.....	5
Propostes d'actuacions per a prevenir les situacions d'abús sexual	6
Comissió de seguiment del protocol DE PREVENCIÓ I ACTUACIÓ EN CAS D'ABUSOS SEXUALS	6
Garanties del procediment.....	7
Procediment que cal seguir en detectar un cas d'abús sexual	8
ACTIVAR LA COMISSIÓ.....	8
CIRCUIT INTERN.....	9
MAPA DEL CIRCUIT INTERN DEL PROCEDIMENT	12
ANNEXOS.....	13
DEFINICIÓ D'ABÚS SEXUAL EN INFANTS I ADOLESCENTS.....	13
Quins nens o nenes en poden ser víctimes?	16
GUIA DE Descripció de riscos i accions preventives	18
PER A LA CREACIÓ D'AQUEST PROTOCOL	25
Telèfons i contactes d'interès.....	26
• Salut jove LleidaJove - la Palma - 973 700 666	27
CODI DE CONDUCTA PER A L'EQUIP PROFESSIONAL DE L'AULA MUNICIPAL DE TEATRE DE LLEIDA	28
DOCUMENT d'acceptació del protocol i DEL codi de conducta	29

INTRODUCCIÓ

Al llarg dels darrers anys ha augmentat notablement la detecció i denúncia d'abusos i altres maltractaments a menors d'edat (0-18 anys segons la Convenció dels Drets dels Infants de 1989). La creixent exigència de la necessitat de protegir els menors per part de les institucions i la conscienciació cada dia més gran de tots els sectors de la societat, han contribuït, sens dubte, a una major visibilitat d'aquest greu problema.

Estudis a nivell estatal internacional posen de manifest l'elevada prevalença d'abusos sexuals en la societat, i han destacat les greus conseqüències que pot comportar el correcte desenvolupament de les nenes i dels nens. Analitzada la nostra realitat, extraïem la necessitat que els professionals i les mateixes famílies es mantinguin alerta davant d'aquestes situacions, cosa que només es pot aconseguir amb una formació adequada.

L'Aula Municipal de Teatre és un espai on es troben infants, joves, i adults de tota mena de famílies i contextos socials, amb tota classe de característiques personals, de vivències i experiències. Alhora, aquestes nenes i aquests nens conviuen amb altres infants, joves i adults, que els influeixen i incideixen en el seu creixement, ajudant-los a assolir les seves metes i objectius.

Aquesta xarxa d'interaccions socials, afegida a l'aprenentatge de tècniques teatrals, fa de l'Aula Municipal de Teatre un entorn ideal per al desenvolupament d'infants i joves, ja que l'educació teatral no només permet aprendre continguts educatius i un nou llenguatge amb que comunicar-se, sinó que també ensenya a conviure i relacionar-se; i està comprovat que l'educació teatral té un gran component grupal i compartit. No podem negar els riscos que implica alhora aquesta diversitat de relacions i interaccions per a la victimització infantil i juvenil, els maltractaments i, específicament, els abusos sexuals.

A la vegada, la possibilitat de crear vincles de confiança amb el professorat, augmenta la probabilitat que un menor verbalitzi situacions de maltractament i abús a persones que percep com a properes i, alhora, en situació d'ajudar-lo. És fonamental, doncs, que les persones que estan a prop d'aquests menors sàpiguen com s'ha d'actuar davant la revelació d'una situació d'abús sexual infantil, i també conèixer el circuit i que els recursos als quals poden recórrer.

Cal tenir en compte que les relacions entre el professorat de l'Aula Municipal de Teatre i els infants i joves són verticals, i que impliquen una desigualtat, basada en el major poder i autoritat de que disposa la figura de l'adult, i alhora, també mediatitzades per l'admiració envers aquesta figura. Aquestes relacions asimètriques poden ser utilitzades d'una forma positiva, per tal d'establir límits, ensenyar respecte, i donar seguretat al menor; o d'una manera negativa, utilitzant-les per a forçar l'infant o l'adolescent el dur a terme conductes que impliquin un greu risc per al seu desenvolupament, com ara els maltractaments i els abusos.

Atès el volum d'alumnat que passa per l'Aula, és important que tothom tingui clar quines han de ser les conductes que permetin que entre el professorat i l'alumnat sempre regni el bon tracte i que la confiança en marqui les relacions entre el centre i les famílies.

El teatre és el resultat de l'evolució humana. Les tècniques teatrals faciliten la socialització dels individus que implica l'ús del cos com a instrument expressiu. Prenent aquestes dues afirmacions, l'educació teatral esdevé una necessitat, tant per a garantir una bona comunicació verbal i no verbal, com per tal de desenvolupar actituds i aptituds individuals que incidiran sobre la formació integral dels infants. La formació teatral a l'Aula Municipal de Teatre de Lleida, com a part de

l'educació no formal, és una intervenció educativa en el temps lliure dels infants i dels joves fora de l'ensenyament reglat i de l'àmbit familiar. La seva funció educativa és la transmissió de coneixements teatrals, però també d'una sèrie de valors individuals i col·lectius que contribueixen a l'educació integral del jovent i dels infants fent ús dels recursos propis del teatre. Considerem el teatre com un element educatiu que incideix en el desenvolupament de determinades capacitats físiques i psíquiques de l'individu, que l'enriqueixen i li proporcionen instruments per la seva realització com a persona en un context social i cultural concret.

Per aquest motiu, pensem que l'educació teatral és de vital importància en la formació i és de gran valor en el procés de socialització de la infància i l'adolescència, així com també és indispensable com a agent de prevenció ja que transmet i fomenta valors, actituds, normes i costums que permeten als menors anticipar-se als problemes i fer front als riscos del context en el qual es desenvolupen. Tanmateix, davant tots aquests avantatges, hem de ser conscients que les activitats que es duen a terme dins l'escola de teatre també tenen riscos determinats. Això exigeix que les persones que participen en aquest tipus d'educació gaudeixin d'una formació específica i assumeixin la responsabilitat en la protecció de la infància i l'adolescència.

Davant d'aquesta situació, i conscients de la realitat a la que ens enfrontem, així com l'elevada freqüència que tenen aquests casos dins de la nostra societat, dels greus efectes que comporta per infants i joves, així com la responsabilitat legal que implica, el protocol és l'eina més adequada per estar formats, informats i preparats per dur a terme les accions més adients davant aquests casos.

OBJECTIUS

---

1. Aquest protocol té per objecte establir les pautes d'actuació per a la prevenció i la detecció de les possibles conductes sexuals inadequades i fent especial atenció a les situacions d'abusos sexuals que es puguin donar a l'Aula Municipal de Teatre de Lleida, i defineix el circuit d'actuació en els casos en que sigui necessari intervenir.
2. Els objectius que es pretenen aconseguir amb aquest protocol són:
  - a. Protegir totes les persones participants en les activitats del Aula, infants, adolescents i persones adultes, i també el personal docent i d'administració i serveis, de possibles situacions que es puguin considerar casos d'abús sexual.
  - b. Ajudar a detectar les situacions d'abús sexual que poden patir els i les menors que assisteixen a les activitats que realitza l'Aula Municipal de Teatre de Lleida.
  - c. Facilitar la comunicació i notificació dels supòsits de sospita o certesa de situacions d'abús sexual.
  - d. Prevenir les situacions de maltractament dels infants, adolescents i adults.

Per això es proposen aquests **cinc objectius específics**:

- Consolidar el model racional entre alumnat i professionals del centre basat en el respecte dels drets dels infants, el foment de l'autonomia, i la no-instrumentalització de la relació entre professionals i menors i la no-violència, en cap de les seves formes.
- Propiciar conductes de bon tracte, sanes i positives que evitin riscos en les relacions entre el personal (professorat i PAS) de l'escola i l'alumnat que participa en aquestes activitats i amb especial cura dels/les menors d'edat.
- Formar tot el personal per tal d'incorporar la prevenció dels abusos sexuals com un component més en l'activitat educativa de Aula.
- Disposar d'una guia de prevenció de situacions de risc i d'abús sexual pel que fa a les activitats que es duen a terme dins i fora de l'aula.
- Crear un clima comunicatiu positiu en l'àmbit de l'escola per tal d'ajudar a trencar el silenci que acompanya les situacions de maltractament o d'abús sexual, i facilitar que els infants i adolescents que les pateixin les puguin comunicar a una persona adulta de confiança per a aturar-les i obtenir ajuda.

ÀMBIT D'APLICACIÓ

Aquest protocol és aplicable a tot el personal docent, d'administració, direcció i serveis que treballa i col·labora amb l'Aula Municipal de Teatre de Lleida i també a tot el seu alumnat.

El protocol de prevenció i actuació en cas d'abusos sexuals serà lliurat a tot el personal que hi treballa perquè en tingui coneixement. Cada persona, un cop assabentada del contingut del protocol, haurà de signar el document d'acceptació i retornar-lo signat al seu centre.

PROPOSTES D'ACTUACIONS PER A PREVENIR LES SITUACIONS D'ABÚS SEXUAL

Actuacions preventives	<ol style="list-style-type: none"> 1. Establiment de normes internes clares i sense excepcions per reduir les situacions de risc. 2. Reducció de les situacions de risc en les activitats. 3. Aplicació de la normativa de responsabilitat disciplinària, si escau. 4. Creació de la <i>Comissió de Seguiment del Protocol d'Actuació en Cas de Conductes Sexuals Inadequades</i>. 5. Adopció de mecanismes àgils i obligatoris de comunicació en tots els casos d'indici o sospita independentment de qui sigui la persona afectada. 6. Estudi de les situacions de sospita. 7. Actualització i difusió del codi de conducta. 8. Identificació de les situacions de risc. 9. Sensibilització i formació de tot el personal en la detecció de situacions de risc. 10. Auditoria i adequació dels espais de risc de l'escola.
-------------------------------	---

COMISSIÓ DE SEGUIMENT DEL PROTOCOL DE PREVENCIÓ I ACTUACIÓ EN CAS D'ABUSOS SEXUALS

Per tal de gestionar l'actuació davant d'un indicati o sospita existeix la *Comissió de Seguiment del Protocol d'Actuació en Cas de Conductes Sexuals Inadequades*. Les persones que en formen part seran les encarregades de gestionar les accions que s'han de dur a terme per garantir la protecció dels infants, adolescents, joves o persones adultes.

La comissió, creada per aplicar el protocol, està formada per cinc persones, a proposta de l'Aula, essent la direcció del centre la responsable de convocar-les:

- coordinador/a de Nenes i Nens;
- coordinador/a de Joves;
- coordinador/a de Aula Social;
- coordinador/a de Musicals;
- director/a de l'Aula Municipal de Teatre de Lleida.

En cas que el motiu de convocatòria de la Comissió afecti a algun dels integrants de la mateixa, aquesta persona serà exclosa de la comissió. I en el cas que es tracti del director/a les seves funcions en tot el procés seran encarregades al coordinador/a de l'àrea que correspongui.

Excepcionalment, i a petició de la majoria de la Comissió i sempre després de sotmetre-ho a votació, es podrà convidar a persones expertes que aconsellin i assessorin als i les membres de la Comissió, sense vot, en temes o assumptes que així ho requereixin.

Les funcions de la comissió de seguiment seran:

- Ser la interlocutora davant l'Administració i encarregada de demanar informació i assessorament.
- Assessorar a la direcció pel que fa a temes de sospita, detecció o denúncia de situacions abusives o de maltractaments que puguin patir les persones que participen a les activitats del centre.
- Acompanyar a la direcció en el procés d'informació de les situacions d'abús sexual.
- Vetllar pel bon funcionament de circuit intern.
- Fer un seguiment dels casos notificats.
- Vetllar per la difusió i aplicació del protocol en centres de teatre, i/o centres educatius amb que l'Aula col·labora.
- Altres funcions que li puguin ser assignades.

GARANTIES DEL PROCEDIMENT

- Diligència i celeritat. La investigació i resolució del cas s'han de dur a terme amb la professionalitat i diligència degudes i sense demores injustificades, de manera que el procediment es pugui completar en el mínim de temps possible.
- Respecte i protecció. S'ha d'actuar amb la discreció necessària per protegir la intimitat i dignitat de les persones afectades. Les actuacions han de tenir lloc amb el màxim respecte a totes les persones implicades.
- Tracte just. El procediment garantirà l'audiència imparcial i un tractament just a totes les persones implicades. Totes les persones que intervinguin en el procediment han d'actuar de bona fe en la recerca de la veritat i l'esclariment dels fets denunciats.
- Protecció davant de possibles represàlies. Totes les persones implicades han de tenir garanties de no discriminació, ni represàlies per la participació, tant activament com passiva, en el procés.
- Formació de les persones que intervenen en el procediment. Les persones integrants de la Comissió de Seguiment del Protocol d'Actuació en Cas de Conductes Sexuals Inadequades han de ser persones suficientment formades en prevenció, detecció i actuació davant de casos de conductes sexuals inadequades i abusos sexuals.
- Donar suport. Davant qualsevol situació de maltractament i abús sexual, el/les professionals han d'escoltar a l'infant i/o l'adolescent i/o persona adulta, creure'l i donar-li tot el suport que necessita.

PROCEDIMENT QUE CAL SEGUIR EN DETECTAR UN CAS D'ABÚS SEXUAL

Les sospites de situació d'abús sexual que es poden donar en les escoles de teatre poden ser aquestes:

1. Sospita que un/a alumne/a està patint una situació d'abús sexual en el seu entorn familiar de confiança.
2. Sospita que un/a alumne/a està patint una situació d'abús sexual per part d'una altre/a alumne/a de l'escola de teatre.
3. Sospita que un/a alumne/a està patint una situació d'abús sexual per part alguna persona vinculada a l'escola de teatre.

Existeix altra situació que s'ha de tenir en compte i a la qual aquest protocol també dona resposta:

4. Sospita que un/a professor/a o una altra persona vinculada al centre està patint una situació d'assetjament per part d'algun/a alumne o alumna i/o d'una altra persona de l'equip docent o be del PAS

En els dos primers casos, s'han de seguir els protocols externs existents.

ACTIVAR LA COMISSIÓ

Qualsevol persona de la comunitat educativa pot activar la comissió. Per fer-ho, disposa de dos vies de comunicació:

- Comunicant-ho directament a qualsevol membre de l'equip professional de l'Aula.
- A través de: suport@aulateatre.com o de l'aplicació B-resol

La comissió també es pot activar d'ofici en el cas que aquesta tingui coneixement d'alguna situació de risc. En aquest cas la comissió s'activa tot i que la víctima no hi estigui d'acord. Atenent al benestar del centre i al possible risc per a altres persones, la comissió realitzarà la seva funció independentment de la voluntat de la víctima, però sempre respectant la seva intimitat en el procés.

Se seguiran les directrius que assenyalen el protocol de detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu, signat pels Departaments d'Ensenyament i Benestar Social, el juny de 2012.

1. Procediment d'actuació, en el cas d'abús sexual a menors en què la persona que abusa sigui una persona adulta, externa a l'Aula Municipal de Teatre.

En cas de sospita, aquesta s'ha de comunicar a:

- La Direcció General d'Atenció la Infància i Adolescència (DGAIA);
- La Fiscalia de menors de Lleida.

També es pot trucar al telèfon infància respon (116 111), per rebre assessorament respecte al procediment que cal seguir davant d'una sospita.

Si és evident que s'ha produït un abús sexual, la direcció de l'escola es posarà immediatament en contacte amb el servei sanitari o l'hospital de referència de la zona per tal de prendre les mesures que corresponen i traslladar l'infant i l'adolescent al centre hospitalari.

Tant si es tracta d'una urgència hospitalària com si no, s'ha de comunicar a:

- La Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència (DGAIA),
  - A través del Servei territorial
  - A través d'Infància Respon (tel. 116 111, 24 hores)
- La Fiscalia de menors.

En tot cas, cal informar la família de l'infant i l'adolescent de les actuacions que es prenguin.

En el cas que es confirmi el cas de conducta sexual inadequada o abús sexual, es notificarà i derivarà al circuit extern que correspongui.

2. Procediment d'actuació en cas que la situació d'abús sexual es produeixi entre dos menors d'edat

En el moment que una persona de la comunitat educativa de l'Aula és coneixedor/a d'un fet abusiu entre dos infants o adolescents, s'ha de posar en contacte amb direcció del centre, que informará les famílies dels fets ocorreguts i emprendre aquelles actuacions que consideri oportunes.

Si les famílies no poden/volen fer la notificació, se les informará que el centre té l'obligació de fer-ho, ja que és coneixedor d'un possible fet delictiu, o fet penalment rellevant.

En aquest punt és molt important conèixer i reconèixer quines conductes són pròpies des d'un punt de vista evolutiu i quines conductes són abusives. Per tant, queda clara la importància de la formació del personal que treballa amb menors.

Per poder intervenir amb el/la menor infractor/a, s'ha de notificar aquesta situació i, si cal, s'ha de denunciar.

A partir dels 14 anys un infant té responsabilitat penal, la qual cosa vol dir que, si la situació abusiva es produeix entre un menor i un major de 14 anys, se seguirà el mateix circuit que amb un adult, i es podrà presentar denúncia davant la policia, què té l'obligació de tramitar-la i passar-la a la fiscalia de menors, i partir d'aquí se seguirà tot el procediment.

Segons l'article 3 de la Llei de responsabilitat Penal del Menor¹ quan l'autor sigui menor de 14 anys, no se li exigirà responsabilitat penal pels fets succeïts, sinó que el ministeri fiscal el remetrà a l'entitat pública competent en matèria de protecció de menors per tal de valorar la seva situació i promoure, si s'escau, les mesures de protecció necessàries.

Per tant, per a poder evitar la cronificació d'una conducta abusiva i que comportarà problemes legals en el futur, i per poder donar atenció al menor infractor, és important que els fets abusius es notifiquin i, d'aquesta manera, s'iniciarà un treball amb el menor per evitar futures situacions abusives.

En el cas que es confirmi el cas de conducta sexual inadequada o abús sexual, es notificarà i derivarà al circuit extern que correspongui.

3. En el cas que la situació es produeixi per part d'una persona vinculada professionalment a l'Aula Municipal de Teatre de Lleida i alumnat menor d'edat.

La part que té a veure amb el delictes és la mateixa i, per tant, totes les mesures explicades en els apartats anteriors tenen validesa; a més, però, també s'han de prendre mesures preventives per part de l'Aula juntament amb la Comissió de Seguiment.

Si una persona de la comunitat educativa té sospites o la certesa sobre un cas, cal informar-ne la direcció del centre. Aquesta, convocarà la Comissió de Seguiment.

La Comissió de Seguiment realitzarà la recollida d'informació necessària i emetrà un informe escrit, amb propostes d'actuacions, que remetrà a la direcció del centre en un termini màxim de 15 dies.

En cas que el motiu de convocatòria de la Comissió afecti a algun dels integrants de la mateixa, aquesta persona serà exclosa de la comissió. I en el cas que es tracti del director/a les seves funcions en tot el procés seran encarregades al coordinador/a de l'àrea que correspongui.

En el cas que es confirmi el cas de conducta sexual inadequada o abús sexual, es notificarà i derivarà al circuit extern que correspongui.

---

¹ Espanya. Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (BOE núm.11, de 13 de gener, i suplement en català núm. 3, de 9 de febrer.

4. Procediment d'actuació en cas que la situació d'abús sexual es produeixi entre dos majors d'edat a l'Aula Municipal de Teatre de Lleida

S'ha de comunicar a la direcció del centre on l'alumne/a cursi els seus estudis. Si és possible i hi ha proves documentals, cal fer-les arribar a la direcció, que n'informarà la Comissió de Seguiment, si s'escau. Es prendran mesures preventives sí s'escau.

La Comissió de Seguiment realitzarà la recollida d'informació necessària i emetrà un informe escrit, amb propostes d'actuacions, que remetrà a la direcció del centre en un termini màxim de 15 dies.

En cas que el motiu de convocatòria de la Comissió afecti a algun dels integrants de la mateixa, aquesta persona serà exclosa de la comissió. I en el cas que es tracti del director/a les seves funcions en tot el procés seran encarregades al coordinador/a de l'àrea que correspongui.

En el cas que es confirmi el cas de conducta sexual inadequada o abús sexual, es notificarà i derivarà al circuit extern que correspongui.

5. En el cas que una persona adulta vinculada professionalment a l'Aula Municipal de Teatre de Lleida pateix una situació d'assetjament per part d'un/a alumne/a:

S'ha de comunicar a la direcció del centre on l'alumne/a cursi els seus estudis. Si és possible i hi ha proves documentals, cal fer-les arribar a la direcció, que n'informarà la Comissió de Seguiment, si s'escau.

A més, cal informar dels fets als responsables legals de l'alumne/a menor.

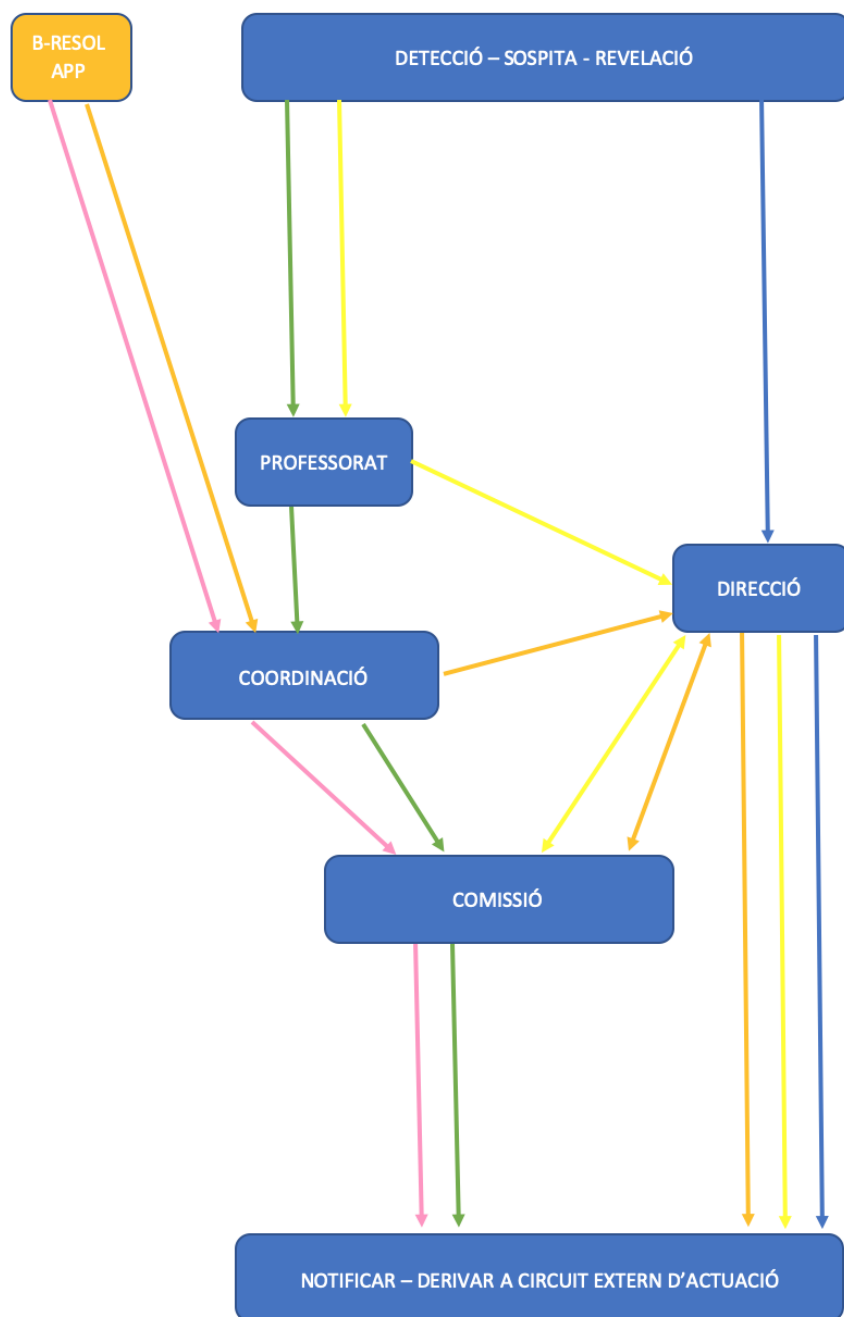
La Comissió de Seguiment realitzarà la recollida d'informació necessària i emetrà un informe escrit, amb propostes d'actuacions, que remetrà a la direcció del centre en un termini màxim de 15 dies.

En cas que el motiu de convocatòria de la Comissió afecti a algun dels integrants de la mateixa, aquesta persona serà exclosa de la comissió. I en el cas que es tracti del director/a les seves funcions en tot el procés seran encarregades al coordinador/a de l'àrea que correspongui.

En el cas que es confirmi el cas de conducta sexual inadequada o abús sexual, es notificarà i derivarà al circuit extern que correspongui.

MAPA DEL CIRCUIT INTERN DEL PROCEDIMENT

ANNEXOS

L'objectiu d'aquest protocol és posar en paper un reglament que ens permeti crear un ambient segur en el tracte entre el professorat i l'alumnat de l'Aula Municipal de Teatre de Lleida. Si ens preguntem perquè és necessari crear un protocol de prevenció d'abusos sexuals i conductes sexuals inadequades parlant de l'aprenentatge teatral hem de tenir en compte les següents respostes:

1. Per tal de protegir els/les infants i que els/les adolescents que assisteixen a les nostres instal·lacions, tallers, o formacions fora del centre d'aquesta greu forma de violència que afecta el seu correcte desenvolupament i vulnera els seus drets.
2. Per protegir els/les menors que pateixen situacions d'abús sexual per part d'un/a altre/a menor, i poder donar resposta tant al menor víctima com al menor infractor.
3. I també, alhora, per a propiciar conductes saludables i afavoridores de relacions sanes i enriquidores, que no comporten risc ni per als infants i adolescents ni per a persones adultes, en les relacions entre el personal que hi treballa i els/les menors.

L'objectiu és coordinar els esforços personals i materials en la protecció dels/de les menors i dels seus drets i en defensa de la seva plena integritat i dignitat i poder detectar qualsevol conducta sexual inadequada que pugui acabar derivant en un abús sexual.

DEFINICIÓ D'ABÚS SEXUAL EN INFANTS I ADOLESCENTS

L'abús sexual infantil és la situació en què una persona adulta o menor de més edat utilitza un infant o adolescent per a satisfer els seus desitjos sexuals, o quan l'agressor/a està en una posició de poder o control sobre aquest menor. En aquestes situacions el/la menor, víctima de l'abús, participa o presència activitats sexuals que no comprèn o per a les quals no està preparat, d'acord amb el seu desenvolupament, i a les quals, per tant, no pot donar el seu consentiment.

En aquest sentit, en el nostre país, la majoria dels professionals segueixen els criteris de coerció i asimetria d'edat. Sempre que hi hagi coerció o asimetria d'edat, o es donin ambdues condicions, entre una persona menor d'edat i un altre individu, les conductes sexuals resultants hauran d'ésser considerades abusives.

Coerció	Es refereix al contacte sexual mantingut amb un menor mitjançant l'ús de la força física, l'amenaça, la manipulació, la pressió, l'autoritat o l'engany, i ha de ser considerada criteri suficient per a etiquetar una conducta sexual entre dues persones d'abús sexual, independentment de l'edat del presumpte abusador.
Asimetria d'edat	Considerada de cinc anys quan el menor que en té menys de 12, i de 10 anys si aquest té entre 13 i 16 anys, impedeix la veritable llibertat de decisió del menor i impossibilita una activitat sexual compartida, ja que els participants tenen unes experiències, un grau de maduresa biològica i unes expectatives molt diferents respecte a la relació sexual.

Aquests criteris permeten saber en quines situacions, la relació sexual mantinguda entre el/la menor i un altra persona, tingui l'edat que tingui, no és consentida, la qual cosa suposa una sèrie de conseqüències per al desenvolupament físic, psicològic, emocional i social del nen, nena o jove. Aquests criteris, però, van més enllà dels establerts pel codi penal espanyol, que en el seu llibre II, delictes contra llibertat i intimitats sexuals, únicament estableix com un delicte d'abús

sexual a menors aquells casos en els quals la víctima tingui menys de 13 anys, entenent que un menor d'aquesta edat no pot donar el seu consentiment per a mantenint relacions sexuals sota cap circumstància, atès que no comprèn què impliquen aquest tipus de relacions.

Hem de ser conscients que existeixen múltiples conductes i situacions que es poden incloure dins el que podríem anomenar l'espectre de l'abús sexual infantil i que tot professional ha de conèixer per poder fer una tasca de protecció del correcte desenvolupament d'un menor.

Dins les tipologies de l'abús sexual infantil, s'inclouen tant les conductes que impliquen contacte físic com ara les carícies, la masturbació o la penetració oral, anal o vaginal, com aquelles que no impliquen directament aquest contacte, com ara les proposicions verbals explícites, exhibir els òrgans sexuals a un nen o nena amb el propòsit d'obtenir excitació o gratificació sexual, fer l'acte sexual intencionadament davant la presència d'un menor, masturbar-se en presència d'un infant o la utilització del menut per a la creació de materials pornogràfics.

D'altra banda, un abús sexual pot ser intrafamiliar, també anomenat incest, quan la conducta sexual és duta a terme per un parent o per figures adultes que estiguin cobrint d'una manera estable en el paper de figures parentals; o extra familiar, quan hi ha una relació sexual entre un adult i un menor, exceptuant els casos assenyalats d'incest. Cal tenir en compte que l'existència d'una relació estreta, d'intimitat i confiança, entre abusador i víctima abans de l'abús i, especialment, quan l'abusador és un parent, és una de les variables que implica un risc més alt de problemes psicològics posteriors per l'infant.

Tindrem també abusos aguts, quan el menor els sofreix en una única ocasió; o crònics, quan es produeixen més d'una vegada (poden continuar durant un llarg període de temps i solen ser comesos per persones de l'entorn del menor).

Els canvis socials i tecnològics donen lloc, al seu torn, a noves tipologies que els professionals han de conèixer. Dins l'abús sexual sense contacte físic, destaca l'exposició involuntària amb material sexual a internet, que cal diferenciar d'aquells casos en els quals el menor, voluntàriament, accedeix aquests tipus de material. En l'exposició involuntària no existeix un agressor directe, sinó que el menor, en utilitzar internet per a xatejar, buscar informació o jugar, és exposat d'una manera involuntària a material amb escenes sexuals explícites. Es recomana l'ús de programari que bloquegi o filtri aquests tipus de continguts i el control i seguiment per part d'una persona adulta de l'ús que el menor fa d'internet, com a mètodes de prevenció d'aquesta situació.

Cal esmentar l'anomenat ciberassetjament a menors o abús sexual a través d'internet, referit a aquells casos en què un adult es connecta a internet i estableix relació amb un menor, habitualment fent-se passar per un altre jove o per un personatge conegut de l'àmbit juvenil, i pot acabar amb imatges de contingut sexual i, en els casos més greus, amb abusos sexuals en el món real.

Altres estudis han analitzat les característiques i que els efectes psicològics de les trucades telefòniques obscenes o del recent sexting, en referència a l'ús de telèfons mòbils amb càmeres incorporades per a produir i distribuir imatges d'un mateix, o d'altres, en una postura o actitud provocativa que manifesta una clara intenció sexual. S'adverteix del risc que implica l'ús de càmeres fotogràfiques digitals i d'internet per a l'expansió de materials pornogràfics infantils i s'alerta els i les professionals de l'educació respecte a aquesta qüestió, atès que moltes d'aquestes conductes tenen lloc en l'entorn escolar.

Finalment, és important destacar per les seves característiques i pels efectes específics en les víctimes, l'explotació sexual infantil, considerada una de les violacions més severes dels drets humans dels infants i adolescents i una forma d'esclavitud contemporània, basada en l'abús sexual del menor i en la seva remuneració econòmica o en espècie, ja sigui per la mateixa víctima o per terceres persones (UNICEF 2006). Si l'abús sexual infantil és un fenomen que ha esdevingut invisible durant anys, l'explotació sexual de menors continua essent un problema desconegut per molts professionals i una qüestió que afecta, poc o molt, tots els països, incloent-hi el nostre.

L'explotació sexual d'infants i adolescents pot prendre diverses formes, entre les quals destaquen la utilització del menor per a pornografia infantil, els espectacles sexuals en els quals s'utilitzen menors, l'explotació de nenes i nens a través de la prostitució (prostitució infantil), el tràfic de menors amb finalitats sexuals, l'explotació sexual comercial infantil en els viatges (turisme sexual infantil), entre altres. Els matrimonis precoços o forçats i la mutilació genital són també victimitzacions infantils vinculades amb la sexualitat i l'afectivitat on l'efecte de la cultura es fa palès, i generen una gran controvèrsia a l'hora de considerar-les com una forma de maltractament infantil i, específicament, d'abús sexual en la infància. Cal assenyalar que, sense importar la cultura a la qual pertany el menor, aquestes conductes el priven de tot allò que li correspon a la seva edat i violen els seus drets més bàsics.

QUINS NENS O NENES EN PODEN SER VÍCTIMES?

Cal prendre consciència que qualsevol nen o nena pot ser víctima d'una situació d'abús, ja que no existeix un perfil o conjunt de característiques específiques que determini la seva ocurrència. És cert, però, que s'han identificat una sèrie de factors de risc en els infants i joves pel que fa als abusos sexuals a menors.

Respecte a l'edat de les víctimes, El moment de més risc sembla que se situa en l'etapa prepuberal o pre-adolescència (entre 8 i 12 anys). Aquests nens i nenes són encara molt joves i, per tant, poden ser fàcilment manipulats, però ja comencen a tenir caràcters de maduresa sexual, la qual cosa els fa especialment atractius per a les persones evocadores.

Amb relació al sexe de l'infant, els estudis indiquen que hi ha més nenes que nens víctimes d'abús sexual. Cal tenir en compte, però, la vergonya i l'aïllament que sent un infant víctima d'abusos sexuals de sexe masculí, fa que es consideri que aquests es troben subrepresentats i que, de fet, hi ha moltes més víctimes de sexe masculí de les que hom podria pensar.

Cal tenir en compte igualment que aquells infants amb una gran necessitat de ser estimats i valorats i amb una baixa autoestima que no reben l'afecte que necessiten per part del seu entorn familiar, són també possibles víctimes de risc. La persona abusadora sap detectar aquests infants i joves, i li és fàcil d'apropar-s'hi i fer servir la manipulació per oferir-los l'atenció, l'afecte i les recompenses que semblen necessitar. L'absència d'una figura protectora en l'entorn proper de l'infant o jove fa que l'abusador hi pugui accedir fàcilment.

Tot i no tenir dades sobre la incidència dels abusos sexuals a persones amb discapacitat, sembla que la probabilitat d'aquestes persones de patir abusos sexuals és quatre vegades més alt que el de la resta de la població.

L'abús sexual infantil és, en la gran majoria dels casos, una experiència amb un indubtable component traumàtic que interfereix en el desenvolupament correcte de l'infant i que afecta múltiples àrees de la seva vida. Tots els estudis elaborats sobre les conseqüències psicològiques a curt termini en les víctimes d'abús sexual infantil, constaten l'elevada freqüència i diversitat d'aquests trastorns.

Cal tenir en compte que les conseqüències inicials que presenta l'infant víctima d'un abús sexual, tant en l'àmbit físic com psicològic, són, alhora, els seus indicadors, Per la qual cosa cal conèixer amb detall aquests tipus de senyals i estar alerta quan es presenten en una nena o en un nen.

Els indicadors de l'abús sexual infantil, però, són molt diversos i no permeten parlar d'una síndrome d'infant víctima d'abús, o d'un conjunt de símptomes definitòries, ja que no hi ha símptomes exclusius i unívocs que permetin detectar un cas d'abús sexual infantil amb total certesa i fiabilitat.

Malgrat que la part física no és la més rellevant en la detecció d'aquests casos i que els professionals que treballen en centres educatius del lleure no n'han de ser experts, sí que cal conèixer aquells indicadors més importants, tenint en compte que, sovint, els abusos sexuals no impliquen un contacte físic entre la persona abusadora i la víctima o, si n'hi ha, els indicadors que podrien trobar-se són poc freqüents, extraordinàriament invariables i, en molts casos, compatibles amb un altre tipus de lesions no relacionades amb l'experiència d'abús sexual, cosa que fa que sigui molt difícil detectar aquests casos a partir de troballes físiques.

S'ha de parar atenció en infeccions recurrents en les vies urinàries, malalties de transmissió sexual abans de la pubertat, dificultat per caminar o per a seure, dolor, inflamació o picors en la zona genital, dolor a l'hora d'orinar, roba interior tacada o estripada sense una explicació aparent, cops, cremades i ferides en els genitals externs o en l'àrea anal, entre altres.

Cal saber també, però, què els indicadors de l'abús sexual infantil estan vinculats, principalment, a l'àrea emocional i de comportament de l'infant, tal com es veu la taula.

Problemes emocionals	Pors i fòbies, desconfiança, depressió, elevat nivell d'ansietat, baixa autoestima, sentiment de culpa, vergonya, estigmatització, simptomatologia posttraumàtica: malsons, somnis recurrents, conductes híper vigilants, respostes exagerades de sobresalt, rebuig al propi cos, conductes autolesives, ideació i conducta suïcida
Problemes cognoscitius	Conductes interactives Problemes d'atenció i concentració Baix rendiment acadèmic
Problemes de relació	Menys amics Menys temps de joc amb els companys i companyes Aïllament Dèficit en habilitats socials
Problemes funcionals	Problemes de son Canvis en els hàbits alimentaris Pèrdua del control d'esfínters: enuresi i encopresi Queixes somàtiques: mal de cap, mal d'estómac...
Problemes de conducta	<p>Conducta sexualitzada i comportament erotitzat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Masturbació compulsiva - Imitació d'actes sexuals - Ús de vocabulari sexual inapropiat - Curiositat sexual excessiva - Jocs i dibuixos de naturalesa sexual - Conductes exhibicionistes - Conducta seductora - Problemes d'identitat i d'orientació sexual - Conducta sexual promíscua <p>Conducta disruptiva i dissocial:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hostilitat - Agressivitat - Ira i ràbia - Conductes oposicionistes - Conductes desafidores - Fugides de la llar <p>Conductes Addictives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Abús de substàncies addictives, com ara el tabac l'alcohol o altres drogues

Grup d'edat de 0 a 4 anys

Activitat	Situació de risc potencial	Nivell de risc	Accions preventives
Exercicis a les fosques o amb els ulls tapats	Es pot donar un acostament inapropiat al menor en aquest moment d'intimitat i foscor. El risc apareix quan es pot fer ús d'aquest moment per apartar un infant del grup, acostar-s'hi massa, tenir-hi contactes inadequats.	Alt	El professorat no pot participar activament en aquests exercicis i ha d'exercir solament una tasca de observació, moderació i control.
Fotos i vídeos	Fer un mal ús de les imatges, fer fotos o vídeos per a un ús personal.	Alt	Respectar els drets d'imatge de l'infant. Utilitzar preferiblement càmeres del centre. Fer-ne un ús responsable per part de tots els participants de les activitat.

Grup d'edat de 5 a 7 anys

Activitat	Situació de risc potencial	Nivell de risc	Actuacions preventives
Exercicis a les fosques o amb els ulls tapats	Es pot donar un acostament inapropiat al menor en aquest moment d'intimitat i foscor. El risc apareix quan es pot fer ús d'aquest moment per apartar un infant del grup, acostar-s'hi massa, tenir-hi contactes inadequats.	Alt	El professorat no pot participar activament en aquests exercicis i ha d'exercir solament una tasca d'observació, moderació i control.
Fotos i vídeos	Fer un mal ús de les imatges com a fer fotos o vídeos per a un ús personal, penja fotos a la xarxa sense permís.	Alt	Respectar els drets d'imatge de l'infant. Utilitzar preferiblement càmeres del centre. Fer-ne un ús responsable per part de tots els participants de les activitats.
Ús de dades personals	Usar inadequadament les dades d'un infant. Donar les dades o fer-les públiques.	Baix	Garantir la confidencialitat de les dades.
Classes individuals	Situació de relació individual i íntima en espais tancats. Hi pot haver risc si es genera una relació inadequada o aquesta es fa servir per a traure informació de l'infant.	Alt	Procurar que no es facin en espais totalment tancats i sense visió de l'exterior. Informar la direcció del centre de la realització d'aquestes classes, l'espai i l'horari en què es desenvoluparan, i els menors que en participen. Omplir el full Registre de tutories o classes particulars.

Obsequis	Risc que es presentin favoritismes envers certs infants sense motiu.	Baix	Tractar tots els infants igual. Els regals han de ser pactats prèviament. Afavorir els regals de grup per sobre dels regals individuals. Si algú del professorat rep un regal per part d'un sol nen o nena, el regal ha de restar en l'espai on es faci l'activitat, informant posteriorment a la direcció del centre.
Activitats amb persones externes al centre	En aquestes activitats hi pot haver la participació de persones externes al centre.	Alt	Garantir que les persones externes es limitin a fer les seves tasques, i no pas les pròpies de l'equip docent.
Desplaçament amb famílies	Quedar-se sol amb familiars externs sense el consentiment dels tutors legals de l'infant, que se'n duguin fora de l'horari sense avisar, etc.	Alt	Fer una autorització amb les inscripcions generals que prevegi la recollida dels infants (saber quines persones que estan autoritzades a fer la recollida) i la mecànica d'informació (o protocol) en els casos de canvi en les persones que vindran a recollir l'infant. No deixa mai cap infant en mans de persones no autoritzades.

Grup d'edat 8 a 12 anys

Activitat	Situació de risc potencial	Nivell de risc	Accions preventives
Exercicis a les fosques o amb els ulls tapats	Es pot donar un acostament inapropiat al menor en aquest moment d'intimitat i foscor. El risc apareix quan es pot fer us d'aquest moment per apartar un infant del grup, acostar-s'hi massa, tenir-hi contactes inadequats.	Alt	El professorat no pot participar activament en aquests exercicis i ha d'exercir solament una tasca d'observació, moderació i control.
Dormir fora de casa	Es pot donar un acostament inapropiat al menor. Moment de certa intimitat i foscor, que es pot donar en espais tancats o oberts, i que també es dona en espais compartits amb altres grups, etc. El risc apareix quan es pot fer us d'aquest moment per apartar un infant del grup, acostar-s'hi massa, tenir-hi contactes inadequats.	Mitja	Entendre el fet de dormir fora de casa com una activitat col·lectiva, en que cada menor ha de tenir el seu llit o el seu espai per a dormir, independent al del professor/professora. Caldrà sempre que en aquestes sortides els menors vagin sempre acompanyats per més d'un adult. Les persones del centre educatiu que facin la guarda, és important que tinguin un espai adequat per poder realitzar aquesta tasca: (aquest espai ha de ser independent i accessible).

Fotos vídeos i xarxes socials	Possibilitat d'amistat a través de xarxes socials entre un professor o 1 altra persona del centre educatiu i lluminosa,-ho entre els mateixos grups d'iguals. Les xarxes socials ens doni infinites possibilitats de comunicació i difusió el risc que genera quan es fa un mal ús d'aquesta informació.	Alt	Respectar els drets d'imatge i fer un ús, sempre que sigui possible, de càmeres del centre educatiu. Evitar que els menors facin servir el seu telèfon per ús personal dins de la classe, i plantejar-nos l'ús de les xarxes socials com una eina de treball de difusió i no pas com una eina només de contacte personal amb altres adolescents o joves. Una bona prevenció també passa per educar en l'ús correcte de les xarxes socials i en el respecte de la intimitat pròpia i dels altres.
Ús de dades personals	Usar inadequadament les dades d'un menor. Donar les dades ofertes públiques.	Baix	Garantir la confidencialitat de les dades.
Classes individuals	Situació de relació individual i íntima en espais tancats. Hi pot haver risc si es genera una relació inadequada. Aquesta es fa servir per atraure informació del menor.	Alt	Procurar que no es facin en espais totalment tancats i sense visió de l'exterior. Informar la direcció del centre de la realització d'aquestes classes, l'espai i l'horari en què es desenvoluparan, i els menors que en participen. Omplir el full Registre de tutories o classes particulars.
Obsequis	Risc que es presentin favoritismes envers certs menors sense motiu.	baix	Tractar tots els menors igual. Els regals han de ser pactats prèviament. Afavorir els regals de grup per sobre dels individuals. Si un/a professor/a rep un regal de part d'un/a sol/a nen/a, el regal ha de restar a l'espai on es fan les activitats.
Activitats amb persones externes al centre	En aquestes activitats hi pot haver la participació de persones externes al centre.	Alt	Garantir que les persones externes es limitin a fer les seves tasques, i no pas les pròpies de l'equip docent.
Desplaçaments amb famílies	Quedar-se sol/a amb familiars externs sense el consentiment de tutors legals del menor, que se l'enduguin fora de l'horari sense avisar, etcètera.	Alt	Fer una autorització amb les inscripcions generals que prevegi la recollida dels menors (saber quines persones estan autoritzades a fer la recollida) i la mecànica d'informació o (un protocol) en els casos de canvi en les persones que vénen a recollir el menor. No deixar mai cap menor a les mans de persones no autoritzades.

Activitat	Situació de risc	Nivell de risc	Accions preventives
Exercicis a les fosques o amb els ulls tapats	Es pot donar un acostament inapropiat al menor en aquest moment d'intimitat i foscor. El risc apareix quan es pot fer ús d'aquest moment per apartar un infant del grup, acostar-s'hi massa, tenir-hi contactes inadequats.	Alt	El professorat no pot participar activament en aquests exercicis i ha d'exercir solament una tasca d'observació, moderació i control.
Dormir fora de casa	Moment d'intimitat i foscor, que també es dona en espais compartits amb altres grups, etc. El risc apareix quan es pot fer ús d'aquest moment per apartar un/a nen/a, o un/a noi/a del grup, acostar-s'hi massa, tenir-hi contactes inadequats.	Alt	Entendre el fet de dormir fora de casa com una activitat col·lectiva, en que cada menor ha de tenir el seu llit o el seu espai per a dormir, independent al del professor/professora. Caldrà sempre que en aquestes sortides els menors vagin sempre acompanyats per més d'un adult. Les persones del centre educatiu que facin la guarda, és important que tinguin un espai adequat per poder realitzar aquesta tasca: (aquest espai ha de ser independent i accessible).
Fotos, vídeos i xarxes socials	Possibilitat d'amistat a través de les xarxes socials entre un/a professor/a o una altra persona del centre educatiu i un/a adolescent o jove, o entre els mateixos grups i d'iguals. Les xarxes socials que ens tenen infinites possibilitats de comunicació i difusió (xatejar, compartir imatges, compartir informació de la nostra vida privada, etcètera) El risc és genera quan es fa un mal ús d'aquesta informació.	Alt	Respectar els drets d'imatge i fer ús, sempre que sigui possible, de càmeres del centre educatiu. Evitar que els adolescents facin servir el seu telèfon per a un ús personal a l'Aula Municipal de Teatre i plantejar-se l'ús de les xarxes socials com una eina de treball de difusió, i no exclusivament de contacte personal amb altres adolescents o joves. Una bona educació en l'ús correcte de les xarxes socials i el respecte a la intimitat també són unes bones eines de prevenció.
Ús de dades personals	Usar inadequadament les dades d'un/a adolescent. Donar les dades o fer-les públiques.	Baix	Garantir la confidencialitat de les dades.

Trucades a adolescents	En els grups més consolidats i autogestionats, l'ús del telèfon com a eina de comunicació és habitual. Aquest contacte, però, no s'ha de donar per parlar de qüestions no relacionades amb l'activitat.	Baix	El contacte telefònic ha de ser pactat prèviament i fer servir el telèfon per qüestions relacionades amb l'activitat i el grup. Cal afavorir les publicacions de grup per sobre de les bilaterals. Les comunicacions individuals amb els adolescents, es faran als seus progenitors o tutors/es a través del telèfon del centre.
Classes individuals	Situació de relació individual íntima en espais tancats. Hi pot haver risc si es genera una relació inadequada si aquesta es fa servir per a treure informació de l'adolescent.	Alt	Procurar que no es facin en espais totalment tancats i sense visió de l'exterior. Al registre d'espais s'annotarà la reserva indicant el professor, la matèria, l'horari, i el o els alumnes, i s'haurà d'informar els progenitors o tutors/es.
Obsequis	Risc que es presentin favoritismes amb certs adolescents sense motiu.	Baix	Tractat tots els nois i noies igual. Els regals han de ser pactats prèviament. Afavorir els regals de grup per sobre dels individuals. Si un professor o professora rep un regal per tal d'un/a sol/a nen/a, el regal ha de restar en l'espai on es fan les activitats.
Activitats amb persones externes al centre	En aquestes activitats hi pot haver la participació de persones externes del centre.	Alt	Garantir que les persones externes es limitin a fer les seves tasques i no pas les pròpies de l'equip docent.

Grup d'edat de major de 16 anys

Activitat	Situació de risc potencial	Nivell de risc	Accions preventives
Exercicis a les fosques o amb els ulls tapats	Es pot donar un acostament inapropiat al menor en aquest moment d'intimitat i foscor. El risc apareix quan es pot fer ús d'aquest moment per apartar un infant del grup, acostar-s'hi massa, tenir-hi contactes inadequats.	Alt	El professorat no pot participar activament en aquests exercicis i ha d'exercir solament una tasca d'observació, moderació i control.
Dormir fora de casa	Moment d'intimitat i foscor, que també es donen en espais compartits amb altres grups, etc	Alt	Entendre el fet de dormir fora de casa com una activitat col·lectiva, en que cada menor ha de tenir el seu llit o el seu espai per a

	El risc apareix quan es pot fer un ús d'aquest moment per a apartar un/a jove del grup, acostar-s'hi massa, tenir-hi contactes inadequats.		dormir, independent al del professor/professora. Caldrà sempre que en aquestes sortides els menors vagin sempre acompanyats per més d'un adult. Les persones del centre educatiu que facin la guarda, és important que tinguin un espai adequat per poder realitzar aquesta tasca: (aquest espai ha de ser independent i accessible).
Fotos vídeos i xarxes socials	Possibilitat d'amistat a través de les xarxes socials entre un/a professor/a o una altra persona del centre educatiu i un/a adolescent o jove, o entre els mateixos grups i d'iguals. Les xarxes socials que ens tenen infinites possibilitats de comunicació i difusió (xatejar, compartir imatges, compartir informació de la nostra vida privada, etcètera) El risc és genera quan es fa un mal ús d'aquesta informació.	Alt	Respecta els drets d'imatge i fer us, sempre que sigui possible, de càmeres del centre educatiu. Evitar que els adolescents facin servir el seu telèfon per a un ús personal a l'Aula Municipal de Teatre i plantejar-se l'ús de les xarxes socials com una eina de treball de difusió, i no exclusivament de contacte personal amb altres adolescents o joves. Una bona educació en l'ús correcte de les xarxes socials i el respecte a la intimitat també són unes bones eines de prevenció.
Ús de dades personals	Usar inadequadament les dades d'un/a adolescent. Donar les dades o fer-les públiques.	Baix	Garantir la confidencialitat de les dades.
Trucades a adolescents	En els grups més consolidats i autogestionats, l'ús del telèfon com a eina de comunicació és habitual. Aquest contacte, però, no s'ha de donar per parlar de qüestions no relacionades amb l'activitat.	Baix	EL contacte telefònic ha de ser pactat prèviament i fer servir el telèfon per qüestions relacionades amb l'activitat i el grup. Cal afavorir les publicacions de grup per sobre de les bilaterals. Les comunicacions individuals amb els adolescents, es faran als seus progenitors o tutors/es a través del telèfon del centre.
Classes individuals	Situació de relació individual íntima en espais tancats. Hi pot haver risc si es genera una relació inadequada a quan aquesta es fa servir per a treure informació de l'adolescent.	Alt	Procurar que no es facin en espais totalment tancats i sense visió de l'exterior. Al registre d'espais s'anotarà la reserva indicant el professor, la matèria, l'horari, i el o els alumnes, i s'haurà d'informar els progenitors o tutors/es.

Obsequis	Risc que es presentin favoritismes amb certs adolescents sense motiu.	Baix	Tractar tots els nois i noies igual. Els regals han de ser pactats prèviament. Afavorir els regals de grup per sobre dels individuals. Si un professor o professora rep un regal per tal d'un/a sol/a nen/a, el regal ha de restar en l'espai on es fan les activitats, i posteriorment arxivat al seu expedient.
Activitats amb persones externes al centre	En aquestes activitats hi pot haver la participació de persones externes del centre.	Alt	Garantir que les persones externes es limitin a fer les seves tasques i no pas les pròpies de l'equip docent.

PER A LA CREACIÓ D'AQUEST PROTOCOL

Per a la creació del PROTOCOL DE PREVENCIÓ I ACTUACIÓ EN CAS D'ABUSOS SEXUALS DE L'AULA MUNICIPAL DE TEATRE DE LLEIDA, l'equip professional de l'Aula ha comptat amb l'assessorament directe i constant de diferents persones i institucions especialistes en diferents camps, que han permès la redacció d'un document que té com a objectiu establir les pautes d'actuació per a la prevenció i la detecció de les possibles situacions d'abusos sexuals que es puguin donar a l'escola de teatre, i defineix el circuit d'actuació en els casos en què sigui necessari intervenir.

Gran part de l'estructura està basada en els següents documents ja existents: el Protocol de prevenció d'abusos sexuals de les Escoles Municipals de Música de Barcelona i Conservatori Municipal de Barcelona de l'Ajuntament de Barcelona, el Protocol de prevenció dels abusos sexuals en l'àmbit del lleure de la Fundació Vicki Bernadet per al Direcció General de Joventut de la Generalitat de Catalunya.

A banda de la implicació directa en la seva redacció de l'equip professional de l'Aula Municipal de Teatre de Lleida s'ha comptat amb el valuós assessorament de la Dra. Elena Garrido Gaitán Psicòloga Clínica i Forense i que compta amb notòria experiència en la gestió de casos de conductes sexuals inadequades.

També han estat cabdals les col·laboracions constants de Sílvia Puertas i el Casal de la Dona de l'Ajuntament de Lleida, els consells legals de l'advocada Maria Teixidor, creadora de la primera App de detecció de bulling i de resolució de conflictes per a escoles i també de l'advocat lleidatà David Gil.

Cal destacar el suport rebut durant el procés de creació del document per part de la Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes i la seva regidora al capdavant Sandra Castro.

La voluntat de l'Aula és que aquest protocol sigui un document viu i obert per poder adaptar-lo sempre a les diferents situacions possibles i a l'evolució que la societat faci en els diferents aspectes que el document tracta.

Per a la confecció d'aquest document hem utilitzat la següent documentació ja existent:

- INSTITUT D'EDUCACIÓ "Protocol de prevenció d'abusos sexuals de les Escoles Municipals de Música de Barcelona i Conservatori Municipal de Barcelona. Institut d'educació".
Ajuntament de Barcelona. Plaça d'Espanya 5, 08014. Barcelona.

- DIRECCIÓ GENEAL DE LA JOVENTUT (GENERALITAT DE CATALUNYA), FUNDACIÓ VICKI BERNADET i la col·laboració de diverses entitats de lleure." **Protocol de prevenció dels abusos sexuals en l'àmbit del lleure**".
Direcció General de Joventut de la Generalitat de Catalunya. Carrer de Calàbria, 147, 08015 Barcelona

- DIPUTACIÓ DE BARCELONA. INSTITUT DEL TEATRE "Protocol per a la prevenció, detecció, identificació i actuació de l'assetjament sexual, per raó de sexe i per identitat de gènere i orientació sexual en l'àmbit de l'alumnat de l'institut del teatre".
Diputació de Barcelona. Rambla de Catalunya, 126. 08008 Barcelona.

TELÈFONS I CONTACTES D'INTERÈS

- Telèfon Infància respon (24 h) : **116111**
- Telèfon gratuït i confidencial Contra la Violència masclista (24 h): **900 900 120**
- Teléfono gratuito contra el maltrato (24 h): **016**
- Emergències (24 h): **112**
- Urgències mèdiques (24 h): **061**

- Mossos d'Esquadra (24 h): **112**
Carrer de Sant Hilari, 38

- Guàrdia Urbana (24 h): **092**
Carrer Salmeron, 1

- **Centre municipal d'Informació i Atenció a les Dones- CIAD - 973 700 461**
  - Informació general
  - Servei d'orientació psicològica
  - Servei d'orientació jurídica

Plaça Fanalets de Sant Jaume s/n feminismes@paeria.es

De dilluns a divendres de 9.30 a 13.30h

Dimarts i dijous de 16.30 a 18.30h i cites concertades

Estiu: de dilluns a divendres de 9.30 a 13.30h

- **Servei d'Intervenció Especialitzada SIE-Lleida - 973 24 65 07 –**

Rambla Ferran 43, Bx sielleida.tsd@gencat.cat

De dilluns a divendres de 9 a 19:30 h

- **Salut jove LleidaJove - la Palma - 973 700 666**

Carrer La Palma, 6-10 lleidajove@paeria.cat

De 16.30 a 19.30h (amb cita prèvia)

Dilluns: suport psicològic i relacions afectives.

Dimecres: consum de drogues.

- **Atenció social als barris. Serveis Socials. Serveis Centrals - 973 700 306**

Carrer Tallada 34, 1ra Planta

<https://benestarsocial.paeria.cat/serveis-socials>

Per Cercar el servei que correspon segons el lloc de residència:

<http://serveispersonals.paeria.es/benestar-elmeuservei2.asp>

- **Oficina d'Atenció a la Víctima del Delicte de Lleida - 973 72 55 05**

Carrer del Canyeret, 26 baixos victimalleida.dj@gencat.cat

De dilluns a divendres, de 8 a 15 h (tardes, amb cita prèvia)

- **Jutjat de menors - 973 70 01 78, 973 70 01 60**

Carrer Canyeret, 3-5 menors1.lleida@xij.gencat.cat

- **Fiscalia Provincial de Lleida- 973705839**

Carrer del Canyeret, 1

CODI DE CONDUCTA PER A L'EQUIP PROFESSIONAL DE L'AULA MUNICIPAL DE TEATRE DE LLEIDA

Cal considerar les següents mesures per minimitzar les situacions que poden constituir risc o es presentin amb ambigüitats i que podrien donar peu a ser males interpretacions:

- Registre obligatori dels usos de les instal·lacions de l'Aula Municipal de Teatre de Lleida, sempre que no corresponguin al calendari acadèmic regular. Qualsevol tutoria, assaig, reunió o trobada a les aules o espais de l'escola, caldrà que sigui informat a la secretaria del centre. No es pot quedar amb l'alumnat menor d'edat fora del centre.

- En el cas que calgui fer tutories o trobades amb l'alumnat, s'haurà d'informar al coordinador/a, i als pares/ tutors legals dels motius. Els espais destinats per aquestes tutories seran, sempre que sigui possible, a la taula de reunions de les oficines, a la sala del professorat o a la biblioteca de l'escola. En cap cas es poden produir trobades individuals entre professorat i alumnat menor d'edat fora de l'escola.

- S'ha de ser clar i directe en la relació amb els infants i els adolescents ja que el contacte físic entre professorat i alumnat pot ser habitual en les classes de teatre. Per això caldrà anunciar sempre aquest contacte físic i estar atents i oberts a qualsevol incomoditat per part de l'alumnat. Caldrà procedir de la mateixa manera quan el contacte físic es produeixi entre l'alumnat.

- Evitar el lliurament i recepció de fotografies, o d'altres objectes personals que puguin confondre la relació afectiva amb l'alumnat i puguin ser interpretats erròniament per aquests, les seves famílies o altres companys.

- Sempre que el professorat necessiti fer ús de les dades personals de l'alumnat caldrà informar a la secretaria de l'Aula per tal que aquesta demanda quedi registrada.

- Fer un ús responsable i exclusivament dirigit a la pràctica docent de les xarxes socials i de les tecnologies de la comunicació. Propiciar les converses col·lectives i limitar les relacions bilaterals entre professorat i alumnat.

- Ser molt curosos amb l'ús de fotografies i imatges de l'alumnat. Mai utilitzar-les per ús personal i complir amb la llei de protecció de les dades personals i les autoritzacions d'ús de la imatge personal signades per les famílies, o per l'interessat major d'edat.

- Sempre que calgui atendre infants en situacions de canvis de roba o similars caldrà que aquests es duguin a terme en els llocs destinats i evitant sempre l'aïllament i la individualitat de l'atenció, demanant sempre que sigui necessària la presència d'un altra persona de l'equip professional.

- Sempre que l'alumnat jove i adult es trobi en situacions de canvi de roba o similars caldrà que aquestes es duguin a terme en els llocs destinats per fer-ho. El professorat respectarà la intimitat de la situació i avisarà sempre abans d'entrar en l'espai.

- Aquestes nou indicacions no han de coartar mai la llibertat del professorat a realitzar les seves classes d'una forma afectiva i regida pel sentit comú.

DOCUMENT D'ACCEPTACIÓ DEL PROTOCOL I DEL CODI DE CONDUCTA

Jo, _____,

amb DNI/NIE _____,

i en funció de les meves responsabilitats com a:

- Professor/a
- Personal d'administració i serveis

a l'Aula Municipal de Teatre de Lleida, signo aquest document com a comprovant d'haver llegit i de complir el que s'hi estableix.

Lleida, _____ de _____ de _____

Signatura,

Les dades recollides per l'Aula Municipal de Teatre de Lleida seran tractades amb conformitat a la Llei Orgànica de Protecció de Dades (LOPD)

